

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

శుద్ధపత్రిక

శ్లోక సంఖ్య	తీర్థం	ఒప్పు	శ్లోక సంఖ్య	తీర్థం	ఒప్పు
1. 6	మృగం	మృగం	21	గమనా	గమనా
18	కాపు	కాపు	24	పుగ్గో	పుగ్గో
23	రస	రస		చపుమా	చపుమా
24	నలలి	నలలి	25	సామన	సామన
25	వెడలు	వెడలు	27	వైశుండు	వైశుండు
2. 3	విద్యాంసు	విద్యాంసు	28	మాటల	మాటల
13	రీతుల	రీతుల	5 2	మాఘా	మాఘా
14	నీరై	నీరై	18	చెప్పె	చెప్పె
19	లయం	లయం	26	ధూకరంబు	ధూకరంబు
20	చాటు	చాటు	6 4	గాపట్టు	గాపట్టు
21	విడక	విడక	11	మణి	మణి
27	యన్నయ	యన్నయ	22 23	బాహు	బాహు
3 2	యోగ	యోగ	7 17	పుగ్గదును	పుగ్గదును
	మాటాక	మాటాక		నిష్టమి	నిష్టమి
5	సౌన	సౌన	19	రెడి	రెడి
7	కంఠు	కంఠు	29	దన్న	దన్న
13	ప్రయ	ప్రయ	8 4	వెధనల	వెధనల
23	జాత	జాత	12	సంగర	సంగర
4 1	నెలుంగ	నెలుంగ	15	విద్యానీ	విద్యానీ
19	నత	నత		విలు	విలు
20	బలి	బలి	19 22	కుం	కుం

2

1 కి తప్పు	2 తప్పు	పేజీ పంక్తి	తప్పు	2 తప్పు
చప్పల	చప్పల	16	నంద	నంద
కనుక	యనుక	20	ఎంసు	ఎలంసు
వేలు	వారు	28	బంధు	బంధు
మాదులు	మాదిగా	29	వింబి	విందు
దుధతింగ	దుముద్ధరియ్యంప	18 9	జు	జెల
సంస్థా	సంస్థాన	19	గా	గాన
గుల	గుల	21	తానెం	తానెం
యుకొ	యుకొత్త	30	చాన	సమాన
మండ	మండ		మానుపే	మానుపే
లేఫిక	లేఫికు	19 2	గమ	గుమ
దురుగ	హు	4	బుచ్చిపుట్టా	తదోలిపుట్టానుక
మగునె	మలెలు	29	చదు	చానడ
గల	గుల	20 3	బామ్మను	పామును
కన్న	కెన	10	ప్రజను	ప్రజను
బుద్ధి	బుద్ధి	11	యగును	లగుదు
సుక్త	రక్తి	19	వెలవను	వెలలెడు
దిట్టకు	దిట్టదర్	29	భక్తి	భక్తి
బోవనీరు	బోవనీయ	21 7	కార్ల	కార్ల
నెరిగి	నెగి	9	వెలుగు	వెలుగు
పాముల	పాములు	19	బేను	బేను
బోయ	బోయ	22 1	స్వాత	స్వాత
దప్పించి	కడలించి	13	కెండు	కెండు
యూడె	యూడె	17	శంభు	శర్మ
పాలివ	పాలిదు	25	గంగ	గంగా
విరిపె	విరయ			

శ్రీరస్తు.

శ్రీసాంబశివసహాయోస్తు.

సాంబమూర్తిశతకము.

సీసపద్యములు.

సీ. శ్రీపార్వతీమనస్సన్నయాంభోజాతి సతతచరద్భృంగ చారుమూర్తి
నరసింహసన స్వారాజ రాణ్యఖ్య సకలాదితేయ వాంఛాసుహృత్తి
సర్వవిరాచరా ఖర్వవిస్ఫుర్తి సకలలోకానన చక్రవర్తి
భవదీయ పనపద్మ భజతిత్పరీచిత్తి భక్తపాలన మనభవ్యకీర్తి॥
యనమసురవైరి నితిజరాన సమవర్తి
సనమలాభిల మునిరాజ స్వాపయవర్తి
నెలఁగు కృపతోడ ముచ్చు రక్షించు కీర్తి
సంతాపృతి సుఖనాత్తి సాంబమూర్తి॥

1

. శ్రీకర బహువిధ శ్రేయోంచితాకర పరిపాలితామర భక్తినికర
సకలగుణాత్మక సత్కంఠనికరశరదుస్వలాంబుద పురపురహర
సజ్జనావన సరసంత త హితకరమాఙ్కృతి సుఖానందచితకర
భక్తారసంహర భక్తవశంకర శంకరసన్నుని జనశుభకర॥
నిన్నె సరిశంబుఁ నమిత్తి నిర్మలాత్మి కానకావుము ముచ్చు సత్కంఠమీఱ
భక్తవరదుఁడ కిపు నేభ క్తవరుఁడ॥ సంతాపృతి॥

2

స్వాని సంధ్యదమహానయల్లిన పానుల నాచారపరతనున్న
సకల ప్రజాసురింజనము గమహినేలు త్నాత్రియల వ్యాయనరిశమన్న
మనకృషి వాణిజ్య కలనగల్గినయట్టివైశ్యులన్యక్రియా విశ్రమన్న
బాహ్మణ సేవాదిరపతంత్రులైయుండు శూద్రులు దుష్కర్మమూర్తులైన॥
సలదితార్తవ ధర్మయల్ సమసిహావు సకలజనులకుఁగన్మనుల్ సంభవించు
భవ్యనంబుల వెడలును సౌఖ్యముచెడు॥ సంతాపృతి ॥

3

సీ. బ్రాహ్మణుల్యాణిజ్య పరతంత్రులైనను త్కత్రియుల్పరకృషి ప్వాంతులైన
వైశ్యులునరపతి వ్యాపారులైనను జరణజాల్ వైష్టిక యితులైన
చైతన్యం భగ్నోపదేశమైనను నిద్వానులిచ్చా ప్రవృత్తులైన
బంధము లర తిమత్వియములు వీడిన నంకిరజానులు కాన్తలైన॥
నాదిగుణముల విషయము నచనుపదను | నయను కుచిత్కార్యమును నిగ్గుభయమునీతి
పోయి ప్రజలకుఁ పరిగ్రహములు ముట్టిల్లు॥ సంతతా ॥ - 4

సీ. అనుభోగముంబగు సంతతలేచి న్నానంబు సంధ్యా వందనంబుచ్చ
నమస్కరించే భవసంస్కృత్యుక్తము. రామాయణగ్రంథ పారాయణంబు
జేసి యుత్సలముఁజించి మహా మోగమునయ గౌలభభాజన మొనర్చి
యుత్సాహంబు ముతకభావములను నిట్టి స్వప్నత్వము దిరుగు॥
బ్రహ్మచర్యజాలకు మృతవాక్యముల | మైనవాణిజ్య మెల్లొప్పు నరసియాడ
నార్జనతిపోన పాదికమగ నుగాక॥ సంతతా ॥ 5

సీ. ఉదయంబున ననేవోల్కరియులు తి బోధంప లేచిప్రమోదమొప్పు
భగవదంజ్ఞు సుతఁబాటింటి కృతికాన్య కరణీంద్ర గలకంబులాడి
యద్రస్తాడేతి మా నన్నును భుజించి విడియంబుఁ గొనియు క్రివేమలర
వాప్తనేవకయున్న హస్తవిన్య సవ్యహస్తుఁడై గోమందరూప మొప్పు
గోవుపుకొల్పరికి వ్రజనేలున్ జీవసమల | కెచుదిరిత కప్తముల మెనకీమీర్చి
కృషియెటులనొప్పు రాంబకృషియకాక॥ సంతతా॥ 6

సీ. ఉష్ణతోదోమ్మిగొనఁబడి ట్టలయందు ధాన్యముల్లామ్మిదిట్టలయందు
బోసియట్టును దెట్టిపా. ముచిటవై గూమ్మండెత క్కడఁగొల్లలుచ్చ
తగ్గుపాత్రలఁగొచ్చి భూని మెందోపోలేఁ కెప్పేడిమాటలఁజెవినిదక
నమ్మిడివస్త్రపుదబ్బునకొనగుచు సంతతాన్యతివాక్యసరిణిఁగొనుచు |
భూనిశాన్యసమూతుడాయజులకు | రాజరాజత్తియైక నిర్వాహకీత
వృత్తి యెటులాప్పుఁ గిట్టిపవృత్తి గాక ॥ సంతతా॥ 7

సీ. కుంపటివైగూడుఁ గూర్చికళత్రంబు చెలఁగుచుఁ దన మోముఁదొలఁచునంత
నన్నంబుడుకఁ బాలుబంపఁ గాపాలమాఁ కాలనేయిగడగి గట్టుమీఁద
నెడమ నేవటపత్రమిడి కుడిచేతనుగుండ నన్నముఁజెట్టుకొనుచుఁ దినుచు
కుచియే మెదొలుంక సాలయాక యలయక పాటుపడెడుట్టి పాదమలకు॥
సంతతన్నాన జవతపోత్యంతనియచు | నకలితాచార మాలమౌవైష్టికంబు
పూనియెటులాప్పు మేయంపుపూనిగాక ॥ సంతతా॥

సీ. పతిపనుల్నేయుచు మతివన్యలంగూర్చి యొక్కనిదలచె కేటాకినివలచి
యొక నితోభాషించి యొకనివేలములాడి యొకని ద్రిగ్ మాటాకినికన్న
పతిగాంచె నేని వన్పరచు మొదలందు ననిచెన్నవారై పోట్లాడె. తేని
యేకన్యలనైతి కెట్లనికూర్చుంటి కాదు పోకూర్చుగోరు కామిహలకు॥
మహితపాద బుజుత్వ ధీర్మప్రకాశి పూర్తానంద గూర్చమైచెలగునేకి
కన్నమోటులొప్పు గామభంగిలగుకాక ॥నంతతా॥

9

సీ. సోదరులు సంధ్యయు తేజమును ప్రహ్వమృద్ధియును పశ్యంతిర్వింశతి
దేవార్చనాతీత దేవ్యానాం సర్వదాక్షిణ్యము నిర్దోషచక్రమును
యధాప్రకాశ్యంబు ననమాయయును ప్రకాశక్రియు లోకానవాన్య
తతనదన్వృతామతి బుద్ధులుమృత్తి సరిమృద్ధంబు శివ్యాంబు తేజను
నవవరితదుప్రసాంగత్వ నితిమార్గ్య చింతలత్సాంబు మున్నేవృత్తినైతి
మొలకెట్లుల సద్వివర్తితైలంగాక ॥నంతతా॥

10

సీ. ఇలువెల్లమండగా నెదుర్రబాహులుగూర్చి ప్రసూదంబుతోడి ముడింబునాండి
చేతకర్రయు గాన్తచెప్పల నటుచట్టి చేతులతోడంచె చేలచెనకొక్క
బాముమీలోడ్చుండి బాసపోనియ్యుండ పోవానినివా ముడెగం
గులయుపానస్థల ముకతెలుపుకు నెడనెడనెట్టి పంపమమలము
దక్షిణకాల మూగనోర్చిపొత్తికేట్టి బాధకంబైకె నెట్లెత్తినానెట్లు
చెల్లభయభక్తి వినయముల్ చెల్లెంగాక ॥నంతతా॥

11

సీ. నిజకులంజేదో తన్ని నమెలుంగగరాక ననియె కాని తల్లెకులెనకి
నినవానువేరిదొ నిక్కంబుగరాక నెనమాపుపోలికి నెగచెలియకి
తనవృత్తి యేదొతధ్యంబుకెన్నగ లేకతనపోషకుని యాధార్థియగిరికి
వ్యాకలిన్పత్తిచే రానివిద్యనునేర్చి ననతాథికారియొ సంకునకు
నంతతనయాన యజ్ఞతాననతేక్తి నెట్లునెన్పొ మూలమనాస్తవభావ
మెట్లుచెల్లను దుచ్చునెత్తి కాక ॥నంతతా॥

12

సీ. మండలాధిపురక మాత్యుండైయుంటకు సర్వసమస్తంబు సర్వసమస్తంబు
నతతనమాన మజ్జానసంప్రాప్తియు రాసకారైకి నిర్వాహకతయు
నాత్మనేవకులందు నాచరిణంబును సోతిసంప్రేతియు బుద్ధ్యాకీర్తియు
గల్గుటకిల మాటుగాఁ దల్లిదుక్తధర్మ వృత్తిచేకముల్ పగవహించి॥
తాంత్రికులమాయదార్ల వాగ్యంత్రములకుఁ జెవులొనంగుచుబ్రజలక్ష్యజేట్లుజేయు
వాడు దుష్టత్తుండనదగు వాడుకాడె ॥నంతతా॥

13

తనకొలదియుఁ దనతాజేదారు కొలది నెఱుంగ నానితోకొనవృత్తిఁ
 గార్వణ్యమువహించి కార్యముఁజేడఁగొట్టి వైయధికారితోఁ బంజమలరఁ
 కెప్పయచ్చటఁ గూడఁజేడఁగొట్టి తనన్నే హితులతోడఁ జెప్పినంతో నమందు
 వాండు ప్రకృతియైనను నేమి రాజైనను శుండాశ్వుడైన నేమి॥
 వృథయొకటితోడ నేరముల్ నేడ్యుటోడఁ జెప్పవారేడఁ జెప్పిన నొప్పునకేడఁ
 పోనకులలని చెప్పటకేమిశంక ॥సంతతా॥ 14

నీచాత్మకుఁడు మహానీగూఢికారియుఁ జేర నాప్రసవకుఁ జెలుపుగల్గు
 విధవాదుబడుచింటఁ బెద్దయ్యయండిన్ బాటప్రస్థ భావమెరియును వచ్చు
 నన్యతోపజీవమండవనిఁ బ్రగ్దిడయైనరాజున కపకీర్తిరన్నఁదెచ్చు
 పెద్దకోలమువానిఁ బెద్దఁగాఁజేసిన పట్టపగి లెచేసి పంటఁగొనును॥
 వక్షరజ్జుండయిన యల్పఁడధికుఁడెందుఁ గడ్డిఁబోకనట్టిఁ డెన్నలఁకేడఁగ నాడుఁ
 గప్రపంపాదకుఁడు డచ్చుభార్యనందు ॥సంతతా॥ 15

కుత్సితవృత్తి చేఁ గులమునుబోషించుకొనియెడి కుఁడుఁడు కుఁతయియ్య
 నైననురాజు సాధాగ్రంథునందున సింహాసనాంబురా కేళుఁడయ్య
 నైనను నీభక్తులాదిగ నజ్ఞనుల్ మనవులవఁగఁ జెప్పకొనఁగనార్చు
 నైననుపైనుల నాచరింపకఁఫల్పురఁ టిఁయటంచు నె యుండుటయ్య॥
 నైనన్యాయమలోనించు నందు నేనిఁ దుదకునన్యాయమగు తీర్చిముగలయిచ్చు
 నిట్టిదుష్టులకధికార మిచ్చితేల ॥సంతతా॥ 16

పటపైఁగుచ్చున్న పీఠకాటకముఁజేయు నతిఁడగ దైవైకధనసింహ
 జేరమాడెడువారి విధముననిలు దెస బల్లతోతులునుదైర్దు బలపీకొలువ
 నమ్మకమగు పద్మలడగ నేతెంచినభంగి గుమస్తాబుపజ్జనిఁప
 నెడమచేఁ గుడిచేత నెనగుతక్కడ వస్తువులనఁగాకితమునా గలమునలరి॥
 మానముగఁదూనికంతఁగా నొనర్చు । విధముతోపయ నన్యాయవృత్తివాయు,
 వానివుద్యోగమే మననలయుఁజెపుమా ॥ సంతతా॥ 17

సామన్యవిప్రుండు సంధ్యలోశబ్దంబు లటుగాదిటులఁంచు ననెడఁభంగి
 క్షుత్రియబ్రువునిచే ఖడ్గంబు నైశ్యంబుఁ గనిభితివెనకకుఁ జూడఁభంగిఁ
 బల్లలఁజేసుక బ్రతికడి వైకుండు గొనినజట్టిని లేచనెడుభంగి
 మాదాధిమండూర్చుఁ జూచిపల్చనయని చేనుమాటలఁదమ్ముఁజేయుభంగి!
 హుక్కుమువాయుచు నన్యలయూర్తులువిని । తీర్పునేలుగఁజెప్పఁగుఁద్రిప్పివాయు
 ముండువాళికి నధికారముండుటేల ॥సంతతా॥ 18

సీ. కుండలా లేయించుకొంటని కేవులకు నివిదాట్లుగుట్టునే నట్లుకెక్కు
మానకరంబెత్త నాగించినివిద్య కాస్త్రపథతుల కెన్నుటనుదెత్తు
నాభరణంగాల నన్నియుంఁగిఁగాని బొడవన హప ముక్తి డనుదెత్తుఁ
గలుగుధ్యులన్నియుఁ గలఁదన నే గాని గాంధ్యయు సమ్మోయట్లుదెత్తు॥
ననినయట్లుల నల్లునక పనినాడు గాని సమ్మోగ మబ్బినఁ కిడుగుణములె
కాని మంచగుణంబులు గలుగునట్లు నడంబెత్తు॥

19

నీ నీవాళ్ళు చదివి, బాగా చదివేకన్న ను ప్రశ్నతాల్ని చెప్పి వల్లనడకుట మేల
అప్పులమనిగోరు కన్నగిట్టకున్న తీవ్రమిది. వనివానా తెలుమేలు
తనమేలునోర్చిని యానానా అడుకుకన్న నడపొట్టినా నన్నునైవేలు
భవించున్న నేన్నా వినియోమగుకన్న నడయంగా నిగనొర్చునమేలు
ప్రబలబ్రాహ్మణుకన్న నడుమేలు అన్నా మర్కటకన్న నేనడకుమేలు
నేనుగుడికాకన్న నల్లగోడ మేలు ॥ అంతా ॥

20

20

భా. చిన్నకాదియార కేనువల్గునను ప్రియువేనీగించిననని
 నానినెంచితయు నానుచొనుండు ప్రియు వేనీగించెనని
 మల్లినాచున్నక యొనానలెనడు పాదము నెడును గూడెనని
 నంటియొ కాం నీభిగ్నవట్టి యన్వాయును పడును గూడెనని॥
 బ్రహ్మచర్యుని ప్రజలకుఁబ్రసాదము ఖయఁ బ్రభువునుం దెల్లఁబఁచుఁబ్రజల
 నుతము నెతనికొట్టిల్లు ప్రతిభయు నెనుపెప్పె ॥పంతా॥

21

స. కొన్ని మూర్ఖును జూచుకొను సధికారంబుఁ గలనచుఁడును మంత్రుల సేవనీ
 లంచంబుఁ ప్రసాదనఁ జరిగించి కొనవచ్చుఁ నేడుపహల్పుక్కిఁగఁ జేయవచ్చు
 వ్రాసినమునుపటి కాననంబును ద్రిప్పి లాభమంఁడునట్టి వ్రాయవచ్చు
 ంసలంఘంబుల కార్యంబులొనర్చెడి పట్టివీర్తము వారంపంగవచ్చు॥
 నాగ్రహానాగ్రహంబుల క్క్తులైన వారవ్యర్థముగఁ జేసివరినవచ్చు
 నొకని పైఁగిన్న నొకరిని నొంపవచ్చు ॥ అంతా॥

22

స. సల్లిముదండ్రియుఁ దనయునిదొకొని యొప్పుగానుసారఁ ద్రిప్పుకొనిచు
నొకచోట నంటునూ టొకచోటనీళ్ళిమో తొక్కడమొప్పు కరం బొక్కడమొప్పు
కారంగంబులుగాఁగిఁ గలిసిఁగూరొజ విధ్యులభించెడు విధక్తులహన
వచ్చిననొకచోట వాలంటరీజేయఁ జేసిన నభివృద్ధిఁ జెందువాని॥
కినెలలోకముదయత యశ్రణగాముఁ గలుగిలెబ్రమెనహజంబకాక కాకి
యొప్పుఁ దెలుగని మర్యాదలెట్లు దెలియు ! నంతథా॥

23

సీ. దస్తునేయగనూరఁ బస్తుండిచూచితఁ జితాపయినివాలు చేయనీరు
గుడిసెయొక్కటిఁగట్టి కొందుననంగను రాజకీధినిగట్ట రాదశదరు
వీధులనల్లడఁ బెంటలుపోయినదనిన మానకి యెంతహంకరింతు
కల్లుఁగావలినేఁ గాపట్టుకల్లితె కల్లుపోయక నన్నగట్టరింతు॥
రనుచుమూర్ఖులకొందఱుమఁచినేయ! వినుచుఁ జేయుమందుఁ గట్టుకొనిమనుచు
ను । పలచనుచుఁ బోయుమందును బలుకునొకఁడె ॥సంతతా॥ 24

సీ. అధికారగౌరవం బైనదెంచకతాను సత్కృష్టునినియెడలిగను సుమందు
బల్లెట్రోతుకన్నను బానిసకన్నను మోటుకన్నను దాసుమందునడుచు
దారిఁదాదేదాను తారసిల్లిననాదు సెలవులేనివానిఁ జెనకకనరు
న్యవహరశుభార్థ వినిరముద్దలియొక కిన్నుబుస్సనుచుండుఁ గావరమున॥
గరణములఁదిట్టు మఱిఁగించుఁగినలచుండుఁ గనరుభలుగువాస్తావిష కునీదియ
నీచుఁడైనట్టి యధికారి నీతిలేక ॥సంతతా॥ 25

సీ. పరిహానిహోడుదు పరినింపకేళయొ పలునడకొంఁగ విడువలేడు
సత్యంబుఁ దలపఁడుసతెక్కర్యముఁబ్బరింపఁ దనవధనాకాంక్ష నాత్మవిడుడు
నామయ విచారణనీ న్నుఁ దిస్యలయందనుయోచనదలడు త్సప్రబుద్ధిఁ
గుత్తితప్పట్లఁ జేకొని క్షుంబుమును బోషించుచు నుండు 'వాడంచితోన్వ॥
లావనివాధ దివ్యసాధాగ్రసంస్థి ! తిత్తుమయిగుఁగికార మక్షయహంక
గల్గినను నీచముద్ధయే కాని కొనఁడు ॥ సంతతా॥ 26

సీ. అననిఁ బరామర్శ నాధమాపన్నుని యెంతకేతెంచి యాచింపివిడుపు
దైవబోపంచేరుదప్పింపఁ గాలేయ మానుషకంబున నేనునీకు
నుపకారవఁనరింపు నొగిననునిమ్మించి యపకారవెనరించు నట్టివాఁడు
బ్రాహ్మనుండైనను బ్రాహ్మణ్యముండైన సంకరండైనను సమమియగును॥
గాక యాధిక్యమిందుకానిలేదు । బ్రాహ్మనుండైన నొక్కొక పలువురనిన
నల్పవంశ్య సముత్పన్నుడనఁగవచ్చు ॥సంతతా॥ 27

సీ. సర్వాధికారంబు సర్వవిధంబులఁ దనకున్ననొకయిల్లు సమఁకుసెప్ప
చాడీలమాటల నోడకవినియన్యనకు నపకారం బొనర్చువాఁడు
ధరననల్పండైనఁ దగనల్పఁడేకాని యధికారమాత్రన నధికుఁడౌనె
బుడ్డవెండ్రుకలున్న గడ్డంబెయినునల్లుచదివినక్షోద్రుండు శాస్త్రీయగునె॥
యవనిఁబుట్టి మహాన్నత్యమబ్బెనేని । సలలితనయోప కారంబుచనునుగాని
కవిజనముచేతఁ జీవాట్లుగాంచుటెంత ॥సంతతా॥ 28

- సీ. అతికరుణాత్వంబు నతికఠినత్వంబు నతిదీనభావంబు నతిధృతిత్వం
మతిదానశీలత యతిలాభభావంబు నతిమైత్రి యుక్తత్వమత్యరితయు
నతిలోభభావంబు నతిచిరక్తత్వంబు నతిచాంచల్యంబు నతీచలతయు
నతివాక్రగల్భత్వ మతిమానభావంబు నతిసుముఖత్వంబు నతివిముఖతి॥
లేకయన్నియు నమముగ లోపమందుఁ | జూచివాడననోపి సుఖోకపుణ్య
జ్ఞాతుడెయున్నవాని రక్షించుమయ్య॥సంతతా॥ 29
- సీ. ఎంతినడుగుకొన్న కెంతవైభవమన్న శాంతమహిమన్న మేలుదున్న
శ్లోతసాదర్యంబు నెలమిపహించిన స్వర్ణరాజతివస్తు జాలమున్న
చీనిచీవాంబు నూనచేలములున్న హరశేయర విహారమున్న
వాహనంబోభికా ప్రియసౌఖ్యసంస్థిత ప్రయభాష స సౌఖ్య వారమున్న॥
కెంతగూ ధిక్యమున్న ను హినులుల | కిన్నియును గల్గుగప్పనయానయములు
తెలియక తలినినాననీక త్రప్పమందు॥సంతతా॥ 30
- సీ. ధర్మన్యయార్థమై ధనముచందాజేసి పండుగాఁగుఁచెడి వారిఁ జేర
తిగవందితిమఱానఁ దగివుఁదీర్చుఁడటచ్చుఁ దీర్చెవిమన వారఁ గూర్చియిరిగి
యన్నవమ్ములు కలసాంబునొందఁగ నందునొక నిరమ్మరి తనయొద్దఁజేర్చి
జేడకై కడుదెచ్చిల్లాడ్డుచు నుండెడియుననిమండల్లా జేకకరివైచి॥
యాధపునగుదును దీర్చినగుదునంచు | నిష్ఠమీ డేర్చునంచు కీర్తింతునంచుఁ
బల్లకుగడ్డకార నేమనఁ గలుగుచెపును॥సంతతా॥ 31
- సీ. శోరిమూరెడిపోయి బారెడుగుంకెననల్లుల నన్యులననుదుఁ కాను
పడుచుఁదత్తునుభిత్వ మెడఁవాఁగోరునునడిఁ బ్రిణామ పలు ల్లడునుడువుచు
లంచమెల్ల నటంచు మంచిపంచెలచాపు పట్టుచీర్చెలఁగాను పండ్లుగొనుచు
ఁబ్రోతులనుబాధ పలుచుచుదుర్భాషలాడుచు నుగూరి కరుగఁడనుచు॥
నగునమామైల్ల నెటకుభోజనమున కయి | నోవలనటంచుఁ బలుకుచు
మూఢుఁడైన | యట్టియాధికారియున్న నేమనఁగవచ్చు॥ సంతతా॥ 32
- సీ. హేళనంబొనరించుటేకాని పూర్వోత్తరముతెలింగెడు పెట్టి క్రిమ మెఱుంగఁగి
ననుములురాకుండ శనించుటే కాని మామీశుతెఱంగుల మఱిఁదెలియక
యాదివాఁయుఁడిదివ్రాయుఁ డనుచుఁగోపకుఁకాని బద్ధిగమామైల్ల ముద్దెలుగికి
రమ్ముదోమన్నుని ప్రగల్భమ్ముఁ జూపుటేకాని నేవకరంజన శ్రీనెఱుంగక
తనశాలంది యెఱుంగక దన్నమివు | పెట్టిలోపనాకు నీవును బెద్దపనుచుఁ
తెలఁగి రైతులఁ గనవెడిచెనెటిగలఁడె॥సంతతా॥ 33

సీ. అధికారమదమున బధిరాంధతలుగల్గి ముదమంద సహజంబ కదమఱివిన
 సభలోనఁ గూర్చుండి సభ్యులనాడుచు నితరులకెన్నచు కెన్నఁబడుచు
 సతివాక్ష్పిగల్గుంబు లాడుచు నిటువంటిదగుచు సభికార తృప్తిఁగొనఁచు
 నెధవలెఖులటంచు వినుగుచుఁదమకిచ్చు నట్టివివేచనలె? యనఁగఁబడుచు॥
 మఱియుఁగొంతలుమా రిసకరములంచు కొనుచుఁగోలువుండునధికారిజ్ఞోజీయందు
 జెడిబ్రతికినట్టి వాఁడని చెప్పవలడు ॥ సంతతా ॥ ౩౫

సీ. జనములసంబాధ సంపర్కములనొల్ల నితరాధికారి భాషితముల్బాష్ట
 నాత్మనేపథుల నిరంత మెల్లను నాత్మజసంగతి నైననొల్ల
 నాదిత్యవారంబు నందేనినదొడ్డగ నృత్తి కానియితరవృత్తి నొల్ల
 న్యాయంబకాని బున్యాయమార్గంబొల్ల ననుచుఁ బటిఁగూర్చుండి యివనినాధు॥
 మంత్రయేతెంచి చెప్పినమాటలువిని నయమన నయంబునొకటి నాల్గయిచ్చు
 జనుడఁధినిండె సంరజనఁడుకాక ॥ సంతతా ॥ 35

సీ. జనసేవకులకు సత్కర్తృత్వదేవట్టి సాధుకుగా దృఢుడు నుండునుకాని
 సత్కార్యమునరింప నంతోషపడనట్టి నుండుగా దృఢుడుదుర్లభుండుకాని
 విద్యాహీనుడై యున్నప్పుడుగునాడు పశువె? కా నలుకాళ్ల సశువుకాని
 న్యాయకార్యంబు నన్యాయంబుగాఁ జేయునధికారి కిదిధికారి కాని
 యిట్టిజనములు పుడమిపై బట్టకేల? పుట్టి నీ భక్తులను బాధకట్టకేల?
 పెట్టిభవదీయ కొపాగ్నిగట్టరల? ॥ సంతతా ॥ 36

సీ. తల్లికిఁ దండ్రుకి దగుకీర్తిదేకుంటె నున్నట్లు బుంచిన నొక్కమేలు
 సత్కార్యమునరింపనంతోషపడదంటె నుర్విఁజెలువకున్న నొక్కమేలు
 విద్యాప్రసంగ ముల్లినఁ దెల్పితకుంటె నద్యోగికాకున్న నొక్కమేలు
 న్యాయవిచారణఁ జేయఁగాలేకుంటెఁ జక్కనుజేతీంప నొక్కమేలు॥
 ఇన్ని మేళ్లువిచారించి యేనుండు । కంటకుడుగాక నన్ను తిం గాంచు నీని
 దెల్పిన నజ్ఞుండని తెలియవలయు ॥ సంతతా ॥ 37

సీ. తప్పస్పృహనర్చి తలవంపుపడుకంటె నింటింటయా చించు కొంటమేలు
 కడపటనన్వత వాక్యంబులాడుటకంటె జాలలేనని బ్రతిమాలమేలు
 తాబెదాచునినోడఁ దగనిచిరిముకంటె బలువునువెట్టు చీవాట్లుమేలు.
 ధనికుడైయుండి యధర్మాత్ముడగుకంటె నవనిపైని దరిద్రుడైనమేలు
 ఒకనిపైఁగిన్న నొకరిని వికలపఱుచు । వానికంటెను దానియుపైనిమేలు
 చాడిఁజెప్పటకంటెను జలముమేలు ॥ సంతతా ॥ 38

శ్రీ. సంకరజాతులు సభబూజ్యులైయుండి నుత్తమసులజాను రిత్తపవీరి
 శ్రాద్ధాన్ని ముల్గిని చపలులైయుండిడి వారఃపూర్ణాధికారులై
 పల్లెలపాంగిం గడిచినాను నేడల నులమకం రోగ నామకై
 చువు గోగల గుడి చులఁ దికింబు నంగి నులవలకు నుమిసంకి
 రింబులకం బ్రహ్మకల పల్లి ప్రస్తుతుఁడు సర్వములహోయ మలనృతికి నుత్తర
 పుంపకములనొకద భక్తి ముక్తి హాయి "నానా" ॥

39

శ్రీ. జీవనాటమంజీవలఁ దింబుంబు ముఖ్య లోకపాతకులు ముక్తి కొందఁబట్టి
 లెక్కననెట్లుంబు నులఁచుట నోర్చు పలునాళ్ళము ల్లిక్క న తపింబు
 పదియిచ్చుక నొకఁ గృతముల్బాదుల చి కొని పచ్చుకొనిచ్చు కొనిచ్చు
 పుంపక ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి
 ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి
 ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి
 ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి

40

శ్రీ. జీవనాటమంజీవలఁ దింబుంబు ముఖ్య లోకపాతకులు ముక్తి కొందఁబట్టి
 లెక్కననెట్లుంబు నులఁచుట నోర్చు పలునాళ్ళము ల్లిక్క న తపింబు
 పదియిచ్చుక నొకఁ గృతముల్బాదుల చి కొని పచ్చుకొనిచ్చు కొనిచ్చు
 పుంపక ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి
 ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి
 ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి
 ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి ముక్తి

41

శ్రీ. సమయమునొకటి ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది
 కలఁచుట ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది
 ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది
 ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది
 ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది
 ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది
 ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది
 ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది

42

శ్రీ. పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి
 శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి
 శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి
 శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి
 శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి
 శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి
 శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి
 శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి శక్త పాటకాటికి

(2) జలఁగి మీసల దువ్వుచు నిగ్గుమాని తరుగువారిల కెట్లని తీర్చవచ్చు. ॥సం. 43

నీ. తవ్వెడువియ్యంబు దబ్బుర్రోజున కిడఁ గుక్క కెనుక భంగిఁ గొనుచుఁ గొలిచి
పిమ్మట మానెడుఁ బెద్దదబ్బు నొసంగి సామిసాస్థిఁగ గొని పాఁగితొలిచి
కలసి కావ్యప్రియ నియమంబుఁ జేసిన మాంసంబుగాఁ గొని మఱియఁగొలిచి
స్వప్నంబుగాఁగఁ తాప్యాప్తకింబు నొనంగఁ కావ్యముగాఁ గొని బత్తిఁగొలిచి॥
గాఁగఁ గావ్యర్థములఁ గొంతి కావ్యలబ్ధి గలుగఁ గావిజ్ఞక గెడు మనులఁ
గాంచి. చెప్పి బడికివట్టి పారిని చెప్పవలదే? ||సంతతా|| 44

నీ. పొగుల నాచారి పరిశోధన లగుటయు శూద్రు లాచార పితృధ్య లగుట
సామిలు నిట్టిని బోధించు లగుటయు బహుశోని కావ్యత వాదులగుట
మంకలు పథంబు నొల్పిలు చుండుట పండితులవమాన భావ్యులగుట
శుండుట లభకానోద మెలంగుట శత్రువాదులు మారఁచుటగుట॥
శోధింపని మాటలు నిమిగ వినుట! యవయ పరిమాట యధికా
మనము పినును తలఁపఁచును నికాలభర్తములుగ. ||సంతతా|| 45

నీ. కామిని శర్కర్తోఁ గియ్యంబులాగుట పుత్రుఁడు కిందెనో నోయఁగొనుట
బంబులైనతనోదంబు లాడుట నీమండగను తోడ నే స్తపహట
గనుమని కిచ్చుచు పరిశోధమాడుట దాని పోషణిలోడఁ గనవులవట
గాఁగఁగాఁ బ్రలదనులొలించుట ప్రగడప్రవృత్తిలైరయఁ గొనుట॥
లంఘనభ కాధికారి ప్రేమించుటయును! గూటసాక్ష్యంబు నిష్కలగా
గూడికొ. ట! గలఁ ప నచ్చును గలకాల గర్భములుగ. ||సంతతా|| 46

నీ. తాపధాతి వద్దుని నుంచుటకునా మాటు ప్రేమక బద్ధంబుఁ గలకుపాని
నిట్టితి పాపాన్నినిల్పఁ గ్రత్యామ్నయ మన్యాయ జీవనందైవపాని
రానిగానినీతి గాఁగినునకు లేలు దుర్నితినే దులమానునాని
నిష్కలత నమాన్ని స్థాపించుకు యుక్తి గుణాతి కాంక్షలు గలుపాని॥
మంత్ర గుండెరింగిన మహిమలకు! సంతత న్యాయ కష్టమల్పం
భరించు గాఁగియు యాసౌఖ్యమల్లునెట్లు ||సంతతా|| 47

నీ. నతిపతిఁడ యన్యంగతి నలదునా వివశుండస్వేచ్ఛప్రప్రతియన్య
నధికారి నతిను న్యామైకితినందు వాసంతిత న్యానంపిక్తు డయ్య
నిజుననాచార భగతి వసింపు నాఁజేయక నాచార చిహ్నంబయ్య
నతిచునన్యధ నాతిసన్తుడు కాక్షునా నండుక యెటు లంచ గొండియన్య॥
గలియుం బాస నిట్ట దుష్కార్యకరులు! గిల్లియుండుటఁ గాలమ కా
ముగ నె! యుండుగాక సుఖంబుగ నుండునెట్లు. ||సంతతా|| 48

సీ. ఇటువెల్సినీకార్య మేనునేనెదవందు నమ్ముచిచెడఁదీయు నకుఁదొకఁడుఁ
దానుచేసెనయట్టి తగుకాసంబును వేటుగామాడ్చెడి కరుఁడొకఁడు
నొక్కభంగికార్య మందొకరిందు తిర్గువేటకఁజేక గావనుచుందు నొకఁడు
నీవానరించినట్లెనుఁ జేసితిఁగాని వాఁడుయందుఁ జూడఁలేదనునొకఁడు॥
నిట్టిసాపులకధికారి ముచ్చిగివు! నీదుప్రారబ్ధమనెడన్ నలకింత
భక్తి కాఁభకులను గూల్చుకత్తిరెడన్ ॥సంతతా॥

49

సీ. సోపానఁగననొక్క సజ్జమందుండెనా తత్సభోపేతక మోపయిల్ల
బుత్రులలోనొక్క పుణ్యతుడుండెనా తల్లికలద్రుఁ తపయిల్లనట్ల
గ్రామంబులో నదా శ్రీమంతుఁ డుండెనా గ్రామస్థులకును సోద్రులొనల్ల
బ్రాహ్మణులలో మర్రి బుద్ధి నుండెనా రాజనకులు యొకరానిల్ల
గాక యువ్యవిధంబుగఁ గల్గెనేని నీన్నవిధముల కట్టుబడి లంఘనము
నభుభవంబుఁజేవేలు నేననఁగవేల? ॥సంతతా॥

51

సీ. అరుచుదయున్నా నమాదులు నిత్యంబుఁ జేసినఁ బ్రాహ్మణుల నేనువలయు
వేరువేదాంబు ప్రవేశ కాస్తార్థములో నొప్పి ప్రాహ్మణుల నొప్పివలయు
నదవాది సత్కర్యా ప్రవృత్తులన్నిటికీఁ జేసినఁ బ్రాహ్మణుల నేనువలయు
ఁనవాత్సల్యమర్హత సతనంబు సతతంబుఁ జేసినఁ ప్రాహ్మణుల నేనువలయు॥
ఁగాక యిట్లొకటివి యేలోకమందు నెలఁపకమున్న దొడ్డి నెలఁపక
చూర్చిధృలచంద్ర కామణ్య మహిమసాంద్ర ॥సంతతా॥

51

సీ. శరణాగతతాణ బిసుదు భరింపంగఁ బూనిన క్షేత్రయిల్లున నెదెను
ఘనలోపలశత్రు కాండంబు ఖండంపఁ జేసిన క్షేత్రయిల్లు నెదెను
కృపతోడ బ్రహ్మణశ్రేణికీ క్షేత్రంబు కన్నెన క్షేత్రయిల్లు కన్నెనెను
నీవాలయాది నివృత్త సంస్థానముల్ నిల్విన క్షేత్రయిల్లు నెదెను॥
సావాసాంచిత హార సంస్తవ్య నుణవి! హినులైనట్టి మనముల నెదెను
గుఁగ గరిభృత నిరంగ కామణ్య కిసమపాంగ ॥సంతతా॥

52

సీ. అర్చనాకార్యం బార్చనంబున నైనఁ జేసిన నూనిజుల్ నేనువలెను
భరత్కార్యములు నచ్చక్రి తాత్పర్యులై చేసిన వైశ్యులు నేనువలెను
ప్రాహ్మణ సంప్రీతి బహువిధంబులు గాఁగఁ జేసినఁ గౌముద సేయవలెను
పరధనము వారిచి వ్యవహరమునఁ గాలుసాచిని జేరులు సాగవలెను
గాక యితరుల కెన్నియుఁ గల్గియున్నఁ జేయఁగాలెను బాధివిక ష్టులైన
మాళిఘృతగంగ నంతల మాన్యసంగ ॥సంతతా॥

53

సాంబమూర్తి శతకము.

- సీ. ఊసరత్నేత్రమే నొప్పుపజచి సాగుంచేసిన ఈద్రులు సేయవలయు
 తొకపరటకాకుండ సకలము ఫలీయింప నూడ్చిరం బాదజా లోడ్చవలయు
 చధ్యాదిష్టమవు ల్లగవమ్మకొని డబ్బుగూడ్చిన బరణజల్లార్పినలంఘ
 చనమంభువులనైన చగువేళ నన్యథా యెంచిన : గావులె యెంచవలయు!
 సంతకవృత్తు పనియొన నింతలానఁ! జేయఁబల్కఁగిన నశుచులు సేయవల
 యు! శాగదాద్రాని భాంగిధృక్ సవిభంగి॥ సంతతా॥
- సీ. కలిసియుండుమటన్న మునుని యొప్పుగఁ గనని మఱనిమఱియు సేసేక
 చనను నడ్డంబుక్కఁచువనియు కొననయులు స్పృశించిన నొప్పుకొనినఁ
 చమతోడ నమముగా ధవము జేకొన్నను భవముని సరికవుల్నుచ్చుకొనినఁ
 తైబడికొట్టఁగార్చి నింటింబుమానిన వెనువెట్లొంగిల వెదులకొనినఁ
 త్రేష్టభవంబు నోర్యక చెడఁబలంబి యనయ మపకార కాదులై నట్టియ
 నుజు! లీండిన నోనేమి? గాధాగ్ని మండనేమి? ॥సంతతా॥ 55
- సీ. ఎంతఁ గొట్టఁగొక పెదురుగా నజమట పొవుచుండ నెదురి పుట్టిన చుట
 తుమ్ముచ్చుఁ గాండ్రంగితో నేపు నేనెరు పుననగొనగాగ్ని మందుపెనుట
 యెలనాగ యొక్కతె యేడుచు పెచ్చుట కిట్టలఁ బడికలఁ గానెఁగడట
 కుక్కియెదురి నెదురి గ్రుచ్చి కడుమెలుగుట ఛండాల్యఁడెదురె ధ్రువన్నఁడగుట
 నిన్నియును దుష్టశకుంబు లెంచుచుండ బుద్ధిమంతుల కిది చూడఁబోనఁ
 జనదు! నాగ నొర్పొనిను వేషనాగభూష ॥సంతతా॥ 56
- సీ. నీతిప్రసంగము లేర్పక చుట్టుల మంత్రము వ్వినియెడి మంత్రములు
 బంత్రోతు నమ్మక జానినె నమ్మక డట్టే ప్రధానమా తానెదాదు
 గరిజానిపో క గడ్డిపరిక కయి సెక్కులాడడి యిం పెక్కిమలును
 నదివ్రాయుఁ డదివ్రాయుఁడనుచుఁ జెప్పిన వ్రాయలేనని చెప్పెకి లేభకలు॥
 నాజ్ఞమన్నించి తుంగని యట్టిభటులుఁ! గాకతా త్రివివేయు కర్మాదుగా న్నఁ
 గలుగు నపుపౌఖ్య వేదనఁగలదు చెపుచు. ॥సంతతా॥ 57
- సీ. డట్టే ఎలయువాడు వప్పొప్పు లేకుండు కామాకుండు లభ్యమేమెఱుంగఁ
 డల్పజాన్యధికారి న్యాయమెఱుంగడు తొమ్మయే గలవాడుక్రిమమెఱుంగఁ
 డర్థార్థనానక్తుఁ డన్యాయమెఱుంగడు కలముతక్కువవాడు గొప్పెఱుంగడు
 ఘనబుభుక్షుండు సుపవ్తరిమఁ దలంపడు సీచుండైన ప్రధాని నీతియెఱుంగఁ
 డింపరును నైజవాంఛిత మెంచుచుండ్రు గాని యిండుకయను ఘనాఘ
 నము లేఱుంగ! రభిలలోకేత దైతేయ ముఖినినాశ॥ సంతతా॥ 58

సీ. చాడీలువిని డెబ్బరు సాధించు నధికారి పరబుద్ధిఁ బలిబాధ పలుచుపడఁతి
యద్ధాశనొరువిల్ల ముపహరించెడువాఁడు నమ్మించు చెడఁ గొట్టు నడుపువాఁడు
విద్యోహనిభిలంబు నెలనమ్ముకొనవాఁడుఁ బొబుద్ధినొరుబాధ పలుచువాఁడు
లంచంబుఁ గొనఁబుద్ధి నెంచించువాఁడును నిరతంబుఁ జోరతఁ దిరుగువాఁడు॥
నిందలు నికంబుఁ జేవాట్లు బొందుదురుగఁ దొంగయును నాకి ముఖిత్వాడ్డ
నొంగుయెను నాకి కానుమపథింక సిద్ధిప కలుషభింక॥ సంతతా॥ 59

సీ. ధీశైలైశ్చిన్నగుర్చి చింతింప వలసమి నెహుకార్య మింతైనఁ జేయవలం
నవ్యామయుగి పీల్చి మారించు నామధనము భర్తములేక చాఁచెలదు
సవసకాంతపు నలుపంగ వల్లదు పొల పొద్దికి దుఃఖిపడఁగ వలదు
ధనవంశ్యుడైన మత్తకనుతిడఁ గావల్చినెరికి కన్దెన్నఁడెన్న వలదు
మాన్యజనులమన్నింపమానవుడు మదిని నినుఁ గి నేడెందులు నెలలదు
భక్తశాసనానందోధా భక్తిచేసి సంతతా॥ 60

సీ. అగ్రీపంచకముచన న్నంబులుచురాదు గొంతింగఁ గుచ్చుచు వడఁనరాదు
శరపిన్ద్ర నమును నుపక తిలరాదు చెయిలోనిదిక భుంజు రాదు
చూచుచక్రియఁ ద్రావఁవచ్చెతి కారాదుపంపిపట్టితి నీరుఁద్రావరాదు
కింబులఁ జెడఁద్రెచ్చిత్ భుజింపఁ గారాదు కబళియు తెగరఁగా గతక రాదు
భాజన్యముపట్ల నిలుజేయఁ బూచనలయు బుద్ధిమత్తితి నల్ప నిష్కర్మములగ
భక్తవాచనవత్తి నద్యాగ్రపూర్తి॥ సంతతా॥ 61

సీ. నెవ్వరి మాటల నమ్మితికన్యధా చేయించు నీకిది నాయమగునె
నావిగోధులునెప్పు న్యాయేతరోక్తులు వినలఁ బెట్టకువినము నినుము
నీతాపయాధి కారిసేతిని వొక్కిన నాకునన్యామాన యవిదుఁడవు
నీవుము న్నాసించు నావిధంబుల నాకుఁ జేసి స్థాయముచయ నేయుమునుచు॥
వేడుకొన్న ను నాయంబుఁ జూడఁపుడు దుష్టులనధికారులకి ప్పలవలె
స్తోత్రముననించు మాత్రినపాత్రమగునె॥ సంతతా॥ 62

సీ. కిరణంబు బహుననా క్రిందుండు కారాదుగున్నులంచంబు ముట్టరాదు
కికులాడెడి యినన్నెక్కునుండఁగరాదు పగిబూనుతా జెదార్త గలరాదు
తగిగితెమ్మనగుమైదు గల్గఁగనదు నీతిలేని సభానినిపరాదు
చెడిబువిను తహశ్చిల్లారుకారాదు బహుబుద్ధి యగుమహిమతియుఁగూడ॥
దింతయైనను బజలకు నంతసుఖము గల్గుననితెప్పవచ్చు నిక్కముఁగఁబుడమి
సాయకికృతలక్ష్మీశజగదధిశి॥ సంతతా॥

నీ. తగుకలంబు నకన్నచర్చినిజేపట్టి బిగిసిరాబుద్దికి బిందెబట్టి
కాకితంబులమాటు ఘనుల పట్టుబుట్టి వాత్రితపనికిమాటు వంటకెట్టి
రచ్చలమాటు సత్రింబులకును మెట్టి సంతిర్పణంబుల జక్కకెట్టి
లలిగుమహ్లాదుల్నాచకులనుబట్టి సంజాయషీమాటు జనులెట్టి
తప్తాసాక్ష్యంబు స్పృహలనొప్పకెట్టి పొట్టనించుదురుని యోగిపురుషులకట
మునిజనవిహార దుష్టాంబుముక్కమిరగ సంతతా॥ 64

నీ. దుర్వృత్తులాకించి దుష్టసాంగత్యంబు గొని నైష్యులగోచరంబు
యూరూరదినుగుచు నోహారనింటింటి కరుగుచు గబళంబు లానగొనుచు
నొక్కచోనీలజేతొక్క చోగోలయునక్కకు లేవన్నవయముతోప
గరుణనొక్కడు పుట్టి గెలిగింపనదియును లోకలంబు జేసుక వికటబుద్ధి
దస్వసాక్ష్యంబు స్పృహని పగలచనుచుదుక్కు ముచ్చులుఘోరివీల్పొంగలగుచు
దినుగుచుండిరినియోగిపురుషులిపుడు॥ సంసారా॥ 65

నీ. గన్తాల్కలదిదిగాకతములు వాయుగలాలు సంజాయషీ జేష్టు జాలువాలు
మామ్మిగు తెఱగలమణియెట్లొంగినవారు నస్తుశిష్టలంజేయదగినవారు
దుష్టలసాధింప దొడ్డబుద్ధి గలారుకప్పు గుణగర్భింబువారు
మంత్రులైవపు నేలుమన మంకు గువారు మిసంభాషణ శయ్యమెదుపువారు॥
త్యగులనజాబు వారుని యోగిమరుల తగుపరిశ్రేయ మార్చినదైవతములె
కాకయుండుటను కత్తెలుగులగలిగె॥ సంతతా॥ 66

నీ. ముననబువారంభారకసౌఖ్యము సేరిరిపకారులనిరైలు లెపుడురారు
వ్యవహారతజ్ఞతనర్థ మెవ్వరు నీరు గడమి బంట్రితులుకదలనీరు
లెక్కతోగల్గురులెక్కదెచ్చునెమిలు పూటకూర్చిండ్లసాజువచ్చునెమిరు
సదధికారులయేని జప్తునీ దిట్టరు పోనీగ్గవామునకు రోవనిగ॥
ఇట్టి దుర్వృత్తిజేయించునట్టిభూమి ఫిట్టినడంచెయన్న భ్రాతృగోగు
కరణములకాత్మమోదంబుగలుగనిపుడు॥ సంతతా॥ 67

నీ. విశ్వాతిరినిట నేనుంటిననవపు లెక్కలెవరినన్నలేనవపు
లైత్యకంబన్నను బక్కునబడినపు నింటి నేగెదనన్న నోడినవపు
జేడబ్బయినదన్న జేచాచికొవినపు నింటిలో జబ్బున్న నెరిగినపు
గరణంబులనను గాలుసాచుక నవపు గరుణ గొనుడటన్న గెదమినపు॥
నిట్లనవపు గుమహ్లానెన్న నేల్? తలపనివృత్తి నేటటవలయుగాని
హీనకులలైనదీని మన్నింపరికను॥ సంతతా॥ 68

సీ. అధికారిమౌలకు నరిగిభాషించినఁ గార్యముల్గుఱలత గానడిపిన
 క్షీతిసుకోత్త ములకు క్షేత్రంబులిచ్చినదేవ తాకార్యమల్ సిరపజచినఁ
 బెద్దకాఁపులఁబట్టి దిద్దికానించిన వలయుచుండుట వశపజచినఁ
 దలఁదీసి వేటొక్కతలఁబెట్టియదేయన నధికారులమనైన నాజ్ఞయిడినఁ ॥
 గరణములకంత నెల్లెక్కరణిపుడు । నెడనుపాటులఁ చెప్పంగవశముగాదు
 పాటులకొన్నచునచేత నేబలేదె ? ॥ సంతతా ॥ 69

సీ. నన్నించుకార్యంబులెమ్మనీయునొకండు ఘనవిరోధులమాటవినునొకండు
 నొకఁడునేనినరేత వికలపరుషునికందుఁ గననమాన (దు)నెప్పవీన నొకండు
 నిధికారిచిత్తంబు ననుసరించునొకండు నిష్ఠుడైయుండి కీడంచునొకఁడు
 మునుపప్పువ్రాసిత నవిషల్కునునొకండు లంచంబుఁగాంచి వరేచించునొకఁడు ॥
 నింతకును నీదుకృపగల్గ నెందఁజెన్ని । నెడుగుహాక్షిణుపోయినఁ జెల్లఁగలవె ?
 యాకులనంతోపనంతతవ్యాకభూష ॥ సంతతా ॥ 70

సీ. ఆయువనాదినంబు హరియించుచుండును భోగచ్ఛేయును దగ్గిపోవుచుండుఁ
 వనుపలుశ్శంబును వరుగుచుచుండును నిర్దియంబులనులంబీగుచుండుఁ
 దనవాని ప్రేమ యంతింతనువిడుచుండు నిర్దిగ్గమాత్మల్లో నలచుచుండు
 నవిలవస్తువులను వికలతీర్థాలగుచుండు నాశయొక్కటి వృద్ధినందుచుండు ॥
 సంతతానీత్యబుద్ధిని సంఘటించి । నిన్ను మునునంగ దగదుమానిర్మలునకు
 సమీపకారుణ్య భావయో యవితరదేవ ॥ సంతతా ॥ 71

సీ. జగకప్తమనసునొ సన్మతిఁబొప్పింపు పుత్రకోకంబునుబోలలేదు
 దారిద్ర్యమేమెనా దాతలుబొప్పింపు పుత్రకోకంబునుబోలలేదు
 భగనితొద్దాధయోధార్పనత్రము బోచుఁబుత్రకోకంబును బోలలేదు
 ఇమ్మాడును సేవారికమ్మలగులనువి యనియొక్కటనివార్యమెదఁదలంప
 క్షీతినివారికినపక్వతీల జేయరాదు । చెలఁగిచేసే వారికే తెలియనగును
 రక్షితిగిరివానిగదర్చిరమ్మవాస సంతతా ॥ 72

సీ. నన్నించుమాటలఁ గన్నునికిఁబెట్టు కటికివానినిగొట్టుకరణ నొకనిఁ
 దగనుకొనుటచేతఁ నప్పకూనికఁమాఁచి పలుకువైశ్యునిఁ గ్రతభంగినొకనిఁ
 గడుమెత్తిమాటలఁ బడ వేలునుష్కముల్ గలగొట్టును కివంబులాగునొకనిఁ
 గోల్పఁజెప్పనుటన్నఁ గోపిలెవ్వతెయను నత్త నుయాచకుండలులాకని ॥
 నన్నియధి కారులనుచు మానవుఁడునెడును । న్యాయమేనుపకారంబుఁజేయరె
 పుడు । నీదుకృపగల్గ నన్నియు నెగడుగాఁక ॥ సంతతా ॥ 73

సీ. శిశుంబరాచహశ్శీల్తామపంపిన భటునకుడచ్చిచ్చి పంపవలయుఁ

తేలుగొల్పఁగ నేనెప్పటి మల్లచ్చికఁ బింపివంటలఁదింపిఁజెట్టవలయు,
నతినివైఁగాంపఁ బహుశీలదాసు రామస్వగోఁ దొమ్మిదిసొంపగుటచును
లైనవై చువనట్లు పరివారమునఁ బల్లవామూర్తిఁ సంగింపఁగవలయు ॥
వచ్చునదిమూకి పనిగూకి లిచ్చునదియు । నిట్టికటికిక గలుమగట్టి వెట్టిను భయు
ఁడయఁగావలెమర్యాదవలయువాడు ॥ సంతతా ॥

సీ. గోజాలుతాగున్న పూకిముఁజేపట్టి పనిలేక గిలుగును దనధామట్టుఁ
బ్రాస్తయు తిరుమన్నఁ పలుకెట్టుకి పెట్టుపీలిభున్నఁ శిష్యుననెంతగట్టిఁ
వెల్తున్న గుండలుఁదలపక చేపట్టఁ నెగియున్న సాగిని సొంపగుట
వ్యయమున్నఁ గొనినూడ బడఁచుండునమఁక నెగిన్న మంత్రముఁబడ
యురట్లు ॥ సంతతా ॥ గూకిముగావలంబరను । మూని వెట్టి మూనినెట్టిం
చుచుండుఁ బడఁజెట్టు నికటను నొడిజూడు ॥ సంతతా ॥ 75

సీ. ముక్కుమూసుక పంపునమంబువాడైనవాడికిట్టి సలట్టవాడునెఁ
బల్లెక దిగిగిచు బ్రొక్కడివాడైన మూసినగిలమక్కి ముచ్చున్నఁ
గులగోత్రములులేని కుక్కలందొక భుజునఁబడినామూసినవాడైన
జారచోరులువర్తనంకమూసగా లెక్కనొకపంబులెంచెనైవ ॥
నొక్కటెయగునుంత్రియొకకిట్ట ॥ శేఖనామపతన భూభిలము ।
ధగ్గవిడునేర్పరింపనికర్పమందు ॥ సంతతా ॥ 76

సీ. ఇంకిఁగెనెవన్న నెంటింపుగాందును పినుగునుఁబుకలఁజేలకాని
పజ్జఁబోయెడునట్టి జాలుకపోకఁ దనయధికారివెక్కననెగురు
నొక్కమామంబు లెక్కలతోనధికారి తస్వనకునుదనతస్వనకును
దానెచివాట్లను నగివెసొంపచుచున్న పలుగుమాష్టాక్షులంటులకును ॥
నాలుమా సూళ్లను నొసంగినవఁగవలయు । నెంతయధికారి కరణికింబంతిసేన ।
మయ్యనియ్యది వనలుకొన్నయ్యనుభయ ॥ సంతతా ॥ 77

సీ. పాలానంగెడి గోవులుపులిలోఁబెచ్చి పైకెక్కు వెద్దును గాడినెట్లు
గోకదంబముఁ గాయ గొల్లమనప్పిండి పెట్టికటికివానిఁజెట్టినట్లు
తనయింటి పైత్రనంబును భార్యనెప్పించి వేధనాదపదుచుపైవిడిచినట్లు
పిల్లవానికిమాని యిల్లుఁగాయునంటుఁ గుక్కకుఁకీరముచ్చూర్చినట్లు
సత్యశాచవయాన యస్వాంతుడైన । భూనిలింపునిఁదప్పించి హింకులుని ।
మంత్రీగానేర్పరించుట మహిపుచెంత ॥ సంతతా ॥ 78

సీ. ఎక్కడ నేవగు వెప్పుడవనిఁ డ్డఁ గాకంబుతినుటకుఁ గాఁచియుండు
 గామమందెవరైనఁ గలహంబునంద దుష్కరణంబుసాక్షికాఁ దిరుగుచుండు
 సూరసెచ్చుటనైనను ద్వాహమగుచుండ వేవిస్తల్లకువేచియుండుఁ
 దనతాదెదారుల తంత్రముల్ దుర్మంత్రవినివి పన్నులనైన వేపుచుండు ||
 మంచిచెడ్డలఁ దెలియునమ్మానవులీను | ననవలెనుగానియజ్ఞానకునక కాక
 ములఁగఁతుంగొని యేమనవలయుశ్రేపుష్ప ? || సంతతా ||

79

సీ సంతతధనగర్వ సంఘన్నహృదయుఁడై పరులురాకుండంగ భటులఁబంచి
 లంఘించుఁగొననంచు లాహిరీచాపులుఁగోశేయ పరిపరిధానక్రములుఁగాంచి
 మాన్యాలలోఁజేరిమిశ్నను గలిపించిక మతంబుల హితులకైననిచ్చి
 కలిపిన భూమికఁగేలహించినంగారు దీర్ఘజేసితినిని తెలియపఱచి ||
 తానెనర్వాధికారియై తనరగోరు | తానెదారులుగల్గినఁజేసికీర్తి
 రాజ్యలాభంబు లెన్నందరందె చెపుమ || సంతతా ||

80

సీ. బాహ్యార్థదృషియు బంధువిదృషియుఁ గూడియుండిననేమి యూడనేమి ?
 యన్యాయచేత్తఁగ్గుండంతరంగఘ్నఁడుఁ గలిసియుండిననేమి పాలిసేనేమి ?
 హీనవంతుఁడు వాగహీనప్రగల్బుండు నరసమండిననేమి, విరిసేనేమి ?
 యన్నియుకొనువాఁడు నాత్మస్త్రవుండును నుండేనేమినునాగ్నియందేనేమి ? ||
 ప్రభువువినడేనిం బ్రజకనర్థంబుగాని | రాజునకు నెన్న నేమికోఱత ? తలఁప
 పాండుజీమూతనన్ని భ ప్రధతిశోభ || సంతతా ||

81

సీ. “ పరువంబుఁగలిమియు దొరతనమరయమి ” యనునాల్గుగల్లఁగనగుననర్థ |
 మింతవిచెప్పవంతులు లేరనహీనకులందైన నేమిచెప్ప
 నందుపైభూమండలాధిపుచెంతను మంత్రయైయుండుఁజునుటియుదత్తి
 రోషాది కారంబుయాఁదెత్తోధోపరిసితసింహాపీఠస్థితియును
 గలుగఁబ్రజలకనర్థముల్ గలుగుటయును | గనులుకనఁబడమియుఁజెవుల్ వినఁబడ
 మియు | ననయభావంబునివిగల్గుటబ్బురందె || సంతతా ||

82

సీ. తానువద్దనఁగను తల్లితెమ్మనిపుచ్చు కొనుటనుగనియొ ప్పకొనునొకండు
 తానొల్లననుటయుఁ దనభార్యతెమ్మని చెలఁగుచుఁగొన సంతసించునొకఁడు
 తానాగ్రహింపఁగఁ దనయాప్త నేవకుండును కొనిచెప్పనాకొనునొకండు
 తలచేసిషేధింపం దనబంధువుఁడొకండు లోనుంపునఁగఁ దనలోననొకఁడు ||
 కాయగూరల నఁటిపండ్లు గడ్డిబొద్దు! లంటిమామిడి పండ్లునుననుభవించి
 నిట్టియధికారం డబ్బుచేపట్టుకన్నే ? || సంతతా ||

83

సీ. అల్పశరీరంబు లల్పబలంబులు నల్పశయంబులు నల్పబుద్ధు
 లల్పవిద్యాప్రాప్తు లల్పప్రయాత్నంబు లల్పజేషంబు లల్పలృప్తకాంతు
 లల్పప్రసంగంబు లల్పమర్యాదలు నల్పాధికత్వంబు లల్పమైత్రు
 లల్పపక్షితులు నల్పావమానంబు లల్పాయువులు ఐహవ్యల్పవస్తు
 లల్పసాక్షాదములు మహాయోగిని | యల్పములను చివల్పమై పోల్పమీలు
 కల్పనములని భజియింపు కలియుగయున | సంతతా || 8-

సీ. నిత్యవిచారంబుగా నిత్యవాక్యముచేత సజ్జనప్రియముగా నిత్యవాదంబు
 గర్వంబులంచు స్వస్థిర్భమున విడువక నిరతింబుజేయుచు నెగడువాడు
 కాన్యంబులనుచు సత్కార్యముల్కలువక చేయుచునిత్యంబుల జెంగివాడు
 రాజకార్యములని రాజకార్యంబుల మంత్రయై దుర్బుద్ధి ముట్టువాడు ||
 మంత్రచేత దుర్బుద్ధిల మఱచువాడు | నిరతింబుజేయుచు కానింపజేచ్చువాడు
 నయవిమలటంచు బుడమి నెన్నంగనచ్చు || సంతతా || 85

సీ. మాదిగ గూడెంబు మఱగిన జేడియు నొకనింట్లవాడగిన పువ్వుబోడి
 గర్భయాచన నేయి గాఢమఱగినవాడు నింటింటి యాచింపనేగెవాడు
 పొరుగిండ్లభాగంబున రుచిగొనువాడు సత్రంబుల భుజింపనాగువాడు
 వైత్రుకంబుల నలవాటుపడినవాడు బిందెంబులన్మృదువుచుండవాడు ||
 మంత్రితోలంచు గ్రహించమఱగెవాడు | చప్పుసాక్ష్యంబులనెఱేరించెవులు
 వాడు | మానగాలేరుగదయెన్ని మతులుపెను || సంతతా || 86

సీ. రాజునన్నిధినదా భ్రాతృభృతృమంత్ర లంచంబునగి పాలు గానికన్న
 మంత్రచేతనుల సత్తంత్రుండోతా నెదరుడు తంత్రవాక్యముల్నుడుచున్న
 తా నెదరునిచేత తానిం నెడి యివన్నెక్షరు రైతులబీకకున్న
 నందతితా బదారై నట్టి కరణంబు జనకంట కితలేకచనుచున్న ||
 వ్యావహారికకృత్యముల న్యాయముగను | చరతిమంబులు విడువకనుగుగాక
 రాజనకుగీర్తి లాభముల్లంచుడు || సంతతా || 87

సీ. హాటకంబు సువాసనాన్వితంబైయున్న నిక్షువెన్న ఫల సమేతిమైన
 గాకంబుకుకవాక్య కలితమైయున్న ను గీరమాత్యాయురా కీర్ణమైన
 సజ్జనుండుసుభాగ్యసహితుడై యున్న ను దుష్టుండుదుర్బుద్ధిమారుడైన
 నీరుల్లిదుర్వాసనా రహితంబైన గంపమాలము శీతకారియైన ||
 మంత్రయైహి నకులజండు మాన్యుడైన | గలుగుసుఖమోదముల జెప్పగాదు కాని
 హాజగుణములు మాటుజేస్వల్పమైన || సంతతా || 88

సీ. పలుదోమచూరుకిఁ బైన మేయొకచోట ముఖముఁబ్రక్కఁగించు పురుషుఁడొకఁడు
నిద్దఱుగమిగూడి యేకాంశమాడుచో వినుటోక్కఁదలంపు మనుజుఁడొకఁడు
గురుశంకొకచోటఁ గూర్చుండియొకచోటఁ బ్రాప్తార్థముఁజేయు వాఁడొకఁడు
బూర్వపుణ్యతిరాష్ణు బూర్విహుఁడై గొనఁగలముఁక కుమిషమొకఁడొకఁడు
దారిఁడుదుమఁగివెడు నేం నొకఁడొకఁడు నగు నాచోటలగుభిషిఁదలచునొకఁడు
మూర్ఖులనిచెప్ప నచ్చునెత్తురు మౌలేలర క్షులొకఁడు॥

89

సీ. నమస్కరార్థి నికంబు సువింసినాగుకన్న తోడికుంకంబు తోడిచెట్టు
సంశయముగ నీడండ్లికంచు కడిగినబుగ్గెలు లాఁచుంబొసఁగినట్లు
పరిమళద్రవ్యముల్ పొంగియుంచిన నీల పంటపైకి సుంపుఁబోయినట్లు
పన్నటిచేఱఁగంపెఁ బన్నియొంపినమాని నూకరిం దును లోఁ జూచ్చినట్లు
బిల్వసంకేత భంజుండఁ భిక్షాఁగి శుభంబులన్నియుఁబొడచునట్లు
రాజశాసన విజయోరాజవాహా సంతతా॥

90

సీ. ఆముత్యుల్పంబు లాలోచనలు మెండు న క్త కొంఁదెబును యుక్తాన్న
యరాధాతిక్కన జోడుగూర్చుటకు వ నయన్పెమ్మ నావల్లెయెమ్ముఘోషము
నీచంబు నిజంబు మాచూర మిధికంబు నురుపు చాలమియొంఁ బుంసముసపు
భిచ్చవాకిన్యొల భిచ్చప్రసన్నత్వియు బిచ్చలేమిగున్వనగబోధకమి॥
రాజకొలుపున నునికయు నీచున్నట్టి ముద్రతారామతయును సంత
కింతయు॥ నికవ్యతారేకములు భిచ్చనెఱులయ్యెన్ సంతతా॥

91

సీ. గూఢసాపంబులకు నయకమునెప్పుల్ చెవుల నేత్రస్వయంబునపులుగు
గజరాజిక పిలంపఁ గరములె కరములు వలిముఖములను గానిజ కరములు
వాన్మ్రంబునకు నోళ్లి సరవాయుధములు వార్హాఁముఖ్యం జూపు చమ్యకీప
మాన్యకల్పవాకిన్యొల యస్త్రముల్ పొల్కుక మానంబు సూషణంబు
దుష్టమంద్రకి ననయముల్ కట్టకపులు॥ కుంభికీకఁ బుత్రవాక్యకలతోలి
చెదువులు॥ శేషకామణ సంతతాశేషభరణ॥ సంతతా॥

92

సీ. రాజావ్యసుగ్రహాన్తాన్త సంతతభ్రాంతిచేఁ దిరిగిడి వాఁడొకఁడు
సుగ్విశుక్తిపనమ్మి యుట్టి డెంపంబులో నొనులవిరోధంచు నొకఁడొకఁడు
దనవింధువులు రాజవినుతులై యుండుట తనవిని గడ్డించు ననుఁడొకఁడు
రాజోత్సవంబుల లక్షించు నట్టిటు శునకం బనఁ దిగును మనుజుఁడొకఁడు॥
మూర్ఖులనవచ్చు నెమ్మనమునదలంప॥ వీరినదూరముజనువారి విధిమడేల?
సకలసురశయ శారదశరదక్రూయ॥ సంతతా॥

93

సీ. బాపడుమనకంటె బాగుగా జడువువా? యనిపాత్రమునుజూచుకొనునొకండు
నర్దాలు దెలియుటకై నికంటులుసాలగలవు కొంచామని పలుకునొకండు
పౌరాణికునినొక్క బామ్యణుంచుదమన్నదగులుబాటని మదిదలఁచునొకండు
సదువు నోటికిఁబోవఁబడుగురయ్యదిగాంచి యేమందులోయనియెంచునొకండు
కితలుమునువింటి నిప్పుడాకితలుగావే? యని వృక్షావ్యయకషంబులను నొ
కండు । డబ్బుగలక్షుద్రబుద్ధు లిట్లుబ్బుఁజామ్యు! ॥ సంతతా ॥ 94

సీ. ఆత్మసుతియొనర్చు ఛనవరతంబును చచ్చఁగూర్చుండు నిర్లజ్జనొకండు
నతివాక్రవిగల్గిల్చు లాడుచు సభలలోన బనులచే నెగతాళిఁ గొనునొకండు
సర్వజ్ఞుఁడనునెను సర్వాధికారులు నాపక్షమనుచుండు నరుఁడొకండు
సకలవిధంబుల కాశింతునంచును బేడుప్రజలను భయపెట్టు నొకండు ॥
గొందఱును మేళనంబున కక్కయగుదు । చనియొక్క ధికారి యన్నజనము
నట్టిమార్కుడటంచు నన్వంగవచ్చు ॥ సంతతా ॥ 95

సీ. చదివిన బ్రాహ్మణుల్ సంసారతాపత్రయాధిపతేతసుక్తులై యిరింతు
బహుళాహవక్షమ ప్రభువులు రాకార్య నకాత్ములగుచును బ్రబలుచుండు
రనృతమూలవ్యవహార పరాత్ములై వైశ్యులాభరణాది వశతినుండ్రు
ధనధాన్యభుజులగున గర్బులై శూద్రులవ్యనికాయలై యతిశయింతు ॥
రిట్లునతతంబు నిన్ను స్మరింపలేక । తిరుగుచుండురు ధృషిచి యేలగుచు
ఘనకృపా భాసితకటాక్ష ఖలవిపక్ష ॥ సంతతా ॥ 96

సీ. వెలవెడునప్పుడువలె నస్తమయవేళ నర్కునత్యాసక్తి నరయరాదు
విస్వజితాంబరయైన వేళనువలెనంజనముఁబెట్టు సతినిఁ గనంగరాదు
తనపురిషమువిడ్చు తఱివలె నతిలోభియైన ధవాన్యునిఁ గానరాదు
సలలితాలంకారసహితయా గతభర్తృకను వలె దుష్కంఠిఁ గాంచరాదు ॥
తల్లిదండ్రులఁ బోషింపఁ దలఁపనట్టి వానివలె దుష్పపండితుఁ బలుకరాదు
భరితభాస్వజ్జటాజూట భక్తభేట ॥ సంతతా ॥ 97

సీ. సకలచరారోజ్యుల జగత్కండముల్ గలుగఁజేసితి వీవనలానయనఁగ
సర్వాంతరస్థిసత్కృప మిఱంగ రక్షింపుదువు చమారమణుడనఁగ
యుక్తకాలంబున యుక్తవేషంబుచే సంహరించెదురుద్ర సంజ్ఞుడనఁగ
నిమ్మాడుమూర్తుల కిమ్మైనవాడవై సాక్షివైయుందు విజగములందు ॥
భక్తుముదంబులకు గుఢాభక్తిరాశి । వగుచువిలసిల్లెదొరయోయగవిహార
యగసుతాధీశజగదీశయధ్రువేశ ॥ సంతతా ॥ 98

సీ॥ తలనిఁబోపింపకిలుకృష్ణగఁద్రోయు పుత్రుఁడు పుత్రుఁడే శత్రుఁడరయఁ
దండ్రనిఁబూజింపఁ దలఁపనియతఁతనయఁడుతనయఁడె దుర్నయఁడుతలఁప
గురునిమన్నింపక పరిహసమొనరించు శిష్యుఁడు శిష్యుఁడే శిష్యసముఁడు
పితృసముండగు జ్యేష్ఠమతిసోర్వ తనట్టియను ఁడను ఁడె దుర్నయఁడరయ
రాజునభివృద్ధిఁగోరిని ప్రబలు దుష్ప్రు బలుసతీననుమతింపని సతీయస
తీయ । కలియుగంబున నివేధిత్వములుగఁజెల్లు ॥ సంతతా॥ 99

సీ. మూడుమూర్తులకును మొప్పలి మూర్తివిసేవయే కాల్పనంబున్నదెసఁగుకీచ
ప్రళయంబులేనిచురాత్మకుండవు నీచ నామయాకాది హీనగతివీచ
కులగోత్రములులేని గోత్రకుండవీచ వెలుఁగులు వెలిగిరిచు వెలుఁగువీచ
కారణంబులకాది కారణంబుననీచ సంగంబునీచ నిస్సంగమీచ ॥
నరదమాకుకి బహిరంతరముల నడఁచి । బ్రోహుయ్య నిరంతర పూర్వగుణ
శేషమణ్ణిగొప్ప సకలసంతోషజ్ఞేష ॥ సంతతా॥ 100

సీ. సర్వశరణ్యమై గర్వమింతయులేక నిర్వాహ సునరించు నెలచునీచ
దేవతలకు నెల దేవతనై సర్వభావంబులఁ గరించు ప్రభుఁడవీచ
లోకంబులై నలొకంబులై యుండఁబోకంబునట్టి సుఖోక్తివీచ
సకలాంతరంబులఁ బ్రకటంబుగానుండి యక్షయ్యంబుగఁ గాంచుసాక్షివీచ ॥
యాదిమ హ్యంతములులేని యభిలమీచ । సర్వమును శీయఁజేయింపఁజూ
లుకీచ । యీశుఁడుసహేతుఁడతులనిరీకుఁడీచ ॥ సంతతా॥ 101

సీ. ధర్మసంస్థానంబు తగు నాకరీబేరుఁ జెప్పి వేతనముల నప్పునముగ
నిచ్చుచు వారిలోముచ్చటించుచు నుండ శంకరకృపఁబునల్ గురుగుచుండఁ
నమదీననములు సీతారామకృపఁబు నిలిచిన వనరక్ష నిష్క్రియాత్ము
లారులుకిల్లులఁజూచి యోర్వలేకుండుట సహజంబదానిఁ సచ్చయేల? ॥
పెద్దకుండల కెసమిలఁ బెటఁజనుచు । దావతిమ్యంబు లెలుగక తలలకాత్తి
తిరుగు మందుగు తాకినత్పరుఁడు లిపుడు ॥ సంతతా॥ 102

సీ. నాకన్నభక్తులు సీతన్నఁ బ్రమధులు గలరని విడనాడఁ దలఁపవలదు
మన్మనోబముకన్న సన్మాన్యమగు శ్రీకృతానంబుండెననుచు మానంగవలదు
చుంచలంబైనమత్స్వంతంబుకన్నను పృషథంబు గలవని విడువవలదు
పాపంబుఁ జేపట్టి మోదింప నాకన్న భృంగిగల్గెనని యెంచంగ వలదు ॥
పెంచనివసింపఁ గృపనధిష్ఠించఁజెంతి । నృచినయ్యవి యధికి మైయు
న్ననన్నుఁ । బోఘ్యభరియింపవలదె యోభువనభరణ ॥ సంతతా॥ 103

సీ. నవనీతమునకంటెఁ బ్రవిమలంబును మారనంబును నైన స్వాతంత్ర్యముగలిగి
భక్తులఁ బాలించు పరిమదేవతవని బుద్ధులు పెన్నంగఁ జూచునఁ దెలిసి
పరమదయాని భేదాతిసావనము నిజనము క్తివితరణ యనుచుభి క్తి
నినుఁ జేరితిని గోరితిని వేడితిని నెఱనమ్మితిఁ జూపున నాగి భోష ॥
యస్మదభిలాషిత ఫలాన్వితాంతః । రంగునిగ్గఁ జేయుకరుణాం
తరంగములర । భుజగ రాహుభాషి ఫోషితబుధ విశేష ॥ సంతతా ॥ 104

సీ. మామక శరము = నుస్కామిమిగు నీకుఁ గనులు నీకైన పిల్లముఁగోగు
నుత్కర్షణములు నీలకర్కశల్వముచుండు జిహ్వనీసంప్రదఁ జేయుచుండు
నాత్మకరంబులు నీకు సత్కరములొనర్చుఁ జరణముల్నిచుటు దిగుచుండు
మానసాంబుజము ఫంచాసనానన మగుఁ జి తంబు నిదుఁజింతి సేయుచుండు॥
జంచలశ్యాంబుగలవని యెంచకొకిటి । గీర్తినివలజన్మమెంచఁ జంచలము
గాదె । భోక్త లోక కీర్తక స్వర్గైకైక ॥ సంతతా ॥ 105

సీ. ఒక క్రమస్కృతియుండు రాజభవనీకు చెందు నమస్కృతులందొకరి
మాడునమస్కృతులు నిలోకి పూజిత నాలుకమస్కృతుల్ నాగి భోష
యెదునమస్కృతులంచిత కరుణాత్మకని నమస్కారముల్ ప్రదశిపించు
నూరునమస్కృతులు తి యోశోన్విత నీకువేయి నమస్కృత్యైవ వేద్య ॥
లక్షలైన నమస్కృతుల్ శంభునీకు । కోటిసఖ్యనమస్కృతులుణ గణాధ్య
యనుచు మ్రొక్కితిఁ గొనుమయ్య యప్రమేయ ॥ సంతతా ॥ 106

సీ. పతిత సావననీకు వందనంబొక్కటి యిందు శేఖర శృంధువందనములు
మాడువందనములు మోక్షదాయకనీకు నలువందనములు లలిత గాత్ర
యమరేంద్రనుత నీకు నైదువందనములు పదినీకు సాష్టాంగ వందనములు
శతసహస్రాయుత వితతవర్షవందనములు లక్షవందనము లర్పణనీకుఁ ॥
బరమధ క్తిని మ్రొక్కుదుఁ బ్రసూతంతు । నన్ను బోవుము నన్ను నేనమ్మినాడె
వరదయాలోక సాలిత మరుదనీక ॥ సంతతా ॥ 107

సీ. మంగళంబగునీకు గంగధరాజయ మంగళంబులు నీదు మానినూరు
మంగళములునీకు మారయుగమునకు మంగళము వృక్షకురంగమునకు
మంగళములు నీ ప్రమధగణంబులకును బహుమంగళములు నీ భక్తులకును
మంగళంబగు నీదు మౌళికమతి బహుమంగళావధ్య లసిమాళికలకు ॥
మంగళంబగునీదు కరంగమునకు । మంగళంబుల గొని మేలొసంగుమయ్య
ప్రమధగణసాల పాలితభక్తజాల ॥ సంతతా ॥ 108

సీ. ధరళాలివాహ నాబ్బంబులు ఋషియుగ్మ వసుచంద్ర సంఖ్యతోవరులునట్టి
విశ్వావసుప్రవహాశ్వయుజాది పక్షద్వితీయాశ్వశృంగదినమునఁ
బటువిధంబులు ధర్మములు గూర్చి సీసపద్యంబులచే శతకంబుఁ గూర్చి
సద్భక్తితోనేకొనంగితిఁ గరుణంత రంగంబలరఁ జేకొనంగఁజయ్యె ॥
భక్తుడను నేను నీవుఁ జెప్పాలకుడవు । కావఁజేకొను కొనకున్న ఖ్యా
తికాదు । హాలహుభక్తు సర్వలోకాభిరక్తు ॥ సంతతా ॥ 109

సీ. శ్రీవత్సగోత్రుండు శ్రీమహాస న్నిభ మూత్రుండు సుజ్ఞానసూత్రవిదుండు
మహాలక్ష్మీ నామసన్మహిళా కళాత్మండు హరిహరద్వీజపూజ నాతిహితుండు
వద్దిస రికులాభివసజాతి త్రుండు నిగునటి గౌరరాజాఖ్యమంత్ర
తనయుండ సజ్జనవినియుండ భక్తుండ మంగి యాఖ్యుండ సమ్మతినీమో
నప్పచంబుగ శతకింబుఁ జెప్పినాడె । గిరణగొనుమయ్యభక్తికం
క గుండవయ్య । నెయ్యిమలరంగ వినువెనకయ్య యయ్య । సంతతా
వృత్తిసుబ్బనా ర్తి సాంబమూ ర్తి ॥ శ్రీ శ్రీ శ్రీ ॥ శీరంములు. 110

శ్రీసాంబశివార్పణమస్తు.

సంపూర్ణము.

• RAJAHMUNDRY :

PRINTED AT A. E. L. BRAUN INDUSTRIAL MISSION PRESS

13334